

Kontaktperson
Kulturmiljöenheten
Julia Cronqvist 010-224 15 10
julia.cronqvist@lansstyrelsen.se

Albo Härads hembygdsförening
Clas Johnsson
clas.johnsson@osterlen.tv

Bidrag till restaureringsåtgärder på Bondrumsgården, Bondrum 13:19, Tomelilla kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar att lämna bidrag till nedan angivna åtgärder med högst 90 procent av de kulturhistoriskt motiverade kostnaderna. För år 2018 utgår högst 135 338 kronor, för år 2019 utgår högst 170 134 kronor och för år 2020 utgår högst 163 305 kronor. **Bidraget inkluderar moms.** Därtill beviljas bidrag för antikvarisk medverkan, 19 525 kronor för år 2018, 19 525 kronor för år 2019 och 19 525 kronor för år 2020, **bidraget inkluderar moms.**

Bidrag har beviljats för nedanstående åtgärder:
2018:

- Mansedets gavel kläs med panel som vitkalkas, panelen på gavelröstet byts ut, men lämnas obehandlad.
- Boningshuset, invändig lagning av väggfack i korsvirkesstomme, bompartier ersätts med kalkbruk som stryks med kalkfärg.
- En bräd-dörr i Mansedet restaureras, i andra hand nytillverkas och vitkalkas.
- Ommurning av väggfack i ”vävkammaren”.
- Boningshuset, skorstenen vitkalkas utvändigt.
- Översyn av halmtak, lagning av småskador

2019:

- Fem fack mot innergården med cementfyllning åtgärdas med lerklining.
- Vitkalkning av fasader.
- Gavelfasad östra längan, panelkläs åtta fack.
- En port från år 2000 mellan huggehus och boningshus ersätts med ny.

- Cementfyllningar i fem fack i anslutning till ingångsporten tas bort och ersätts med lerbruk som vitkalkas.
- Omläggning av halmtak vid rännal mellan södra och östra längan mot innergården. Lagning av rännal på motstående takfall.
- Generell översyn av halmtak, byte av uttjänta ryggträn, kompletteringsryggning.

2020:

- Ytterligare fem fack med cementfyllning åtgärdas mot innergården med lerklining.
- Fortsatt vitkalkning av fasader.
- Nyttillverkning av halvdörr på västra längans östra långsida, dörr D11.
- Raserad del i bakugn i boningshuset lagas.
- Putsning med lerbruk och vitkalkning av skorstensstock på boningshusets vind, norra längan.
- Dokumentation av inskriptioner på ursprunglig ”körport”.
- Byte av solbräda och delar av vindskiva på bakugnens sida som vetter mot vägen.
- Boningslängans västra gavel, vindskiva och solbräda byts ut.
- Ytterligare översyn av takytor, lagning av småskador.

Som villkor för bidraget gäller:

- Arbetet ska utföras enligt de villkor som ställs i Länsstyrelsens beslut från den 2018-03-02, dnr 432-6272-2018.
- Arbetena ska utföras under antikvarisk medverkan av Regionmuseet, Kristianstad, Anna Rabow. Bidragstagaren ska kontakta Anna Rabow *i god tid* före arbetes igångsättning - minst tre veckor i förväg - samt inför samtliga byggmöten och slutbesiktning. Ansvarig för antikvarisk medverkan fakturerar sin kostnad direkt till bidragsmottagaren.
- Rekvisition av bidraget ska göras på särskild blankett, slutrekvisition, som hittas på Länsstyrelsen webb under ”e-tjänster och blanketter/sök bidrag”. Sökanden ska i samband med rekvisitionen insända kopior till länsstyrelsen på fakturor (se nedan under övriga upplysningar) samt verifikationer på att dessa är betalda. Slutrekvisitionen ska signeras och skickas in i original på papper. Intyg från antikvarisk medverkan som visar att arbetet utförts enligt länsstyrelsens beslut ska även insändas.
- Sökande ansvarar för att antikvarisk medverkan inför rekvisivering lämnar in en kortfattad rapport över utförda arbeten till Länsstyrelsen. Rapporten ska skickas digitalt till skane@lansstyrelsen.se. Hänvisa till detta besluts diarienummer samt kulturmiljöenheten i ämnesraden.

- Arbetena måste vara avslutade och bidraget ska vara rekviderat från Länsstyrelsen tidigast **15 februari** och senast den **30 oktober** för respektive års åtgärder under 2018, 2019 och 2020. Om rekvisitionen inte kommer in i tid kan inte bidraget betalas ut. Bidraget står därefter inte längre till förfogande.
- Bidraget utgår från både 2018 års ram och bemyndiganderamen som länsstyrelsen erhållit av Riksantikvarieämbetet. Bidraget från bemyndiganderamen ska beslutas under 2018 men får rekvireras under 2018, 2019 och 2020.
- Bidraget betalas ut sedan de åtgärder och kostnader som bidraget avser har godkänts av Länsstyrelsen.

För bidraget gäller vidare vad som anges i 19-21 §§ förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.

Beskrivning av ärendet

Ni har den 18 oktober 2017 inkommit med en bidragsansökan för restaurering av byggnadsminnet Bondrumsgården. Kompletterande arbetsbeskrivningar och offerter inkom 7 januari och 9 januari 2018. Ansökan gäller åtgärder som är tänkta att utföras under tre år.

Bondrumsgården är en fyrlängad gård i korsvirke, större delen ska vara uppförd kring 1830. En mindre del av gården, det så kallade Mansedet, är troligen byggt redan kring 1800-1801. Det ska tidigare ha legat en gård på platsen men som enligt uppgifter brann ner 1766.

Restaureringsinsatser har utförts på Bondrumsgården i omgångar sedan 2000-talet. Under 2009 genomförde Albo härads hembygdsförening tillsammans med Knadriks kulturbygg AB ett lerprojekt. Detta gick ut på att ersätta cementputs från 1960- och 1970-tal i korsvirkesstommen med lokalt framtaget lerbruk. Arbetet med att ta bort skadlig cementputs har sedan dess pågått successivt. De senaste åren pågår också omläggning av halmtak, där omläggning av stin genomförs i etapper. Under åren 2018-2020 planeras arbetet att fortsätta.

Ni har valt att anlita Regionmuseet Kristianstad, Anna Rabow för antikvarisk medverkan.

Skäl till länsstyrelsens beslut

Bondrumsgården är skyddat som byggnadsminne sedan 1963. Gården ägs och förvaltas av Albo härads hembygdsförening som håller den öppen för besök och visningar.

Åtgärderna syftar till ett varsamt omhändertagande. Byggnadsmaterial och utförande är väl anpassat för ett långsiktigt bevarande av gårdens kulturhistoriska värden.

Utifrån ovanstående väljer Länsstyrelsen att bevilja bidrag till åtgärderna.

Tillämpliga bestämmelser

Länsstyrelsen får på delegation från Riksantikvarieämbetet årligen medel att fördela till kulturmiljövård i länet. Länsstyrelsen får med stöd av förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer lämna bidrag till byggnadsvård, forn- och landskapsvård, till information, tillgängliggörande och kunskapsunderlag samt i förekommande fall till arkeologi m.m. Detta beslut är fattat med stöd av 2 § *byggnadsvård*, förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.

Övriga upplysningar

Bidragsmottagaren svarar själv för att alla inblandade i arbetet tar del av villkoren i beslutet.

Av fakturan ska förutom uppgifter om säljare, kund, belopp och datum även framgå vad fakturan avser, varornas mängd och art eller tjänstens omfattning och art, säljarens registreringsnummer för moms mm. Ytterligare information finns på www.skatteverket.se.

Den redovisning avseende bidragets användning som lämnas till Länsstyrelsen, exempelvis antikvariska rapporter, får Länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet tillgängliggöra för allmänheten inom ramen för myndighetens verksamhet.

Om bidraget inte avses att utnyttjas inom villkorad tid ska sökande meddela detta till Länsstyrelsen i så god tid som möjligt så att medlen kan omfördelas.

Detta beslut är registrerat i bidragssystemet Källa som åtgärdstyp *Vård av bebyggelse exteriört* samt *Antikvarisk medverkan*.

Hur man överklagar

I 22a § förvaltningslagen (1986:223) finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 19 § kan, enligt 23 § förordningen (2010:1121)) om bidrag till kulturmiljövård, inte överklagas.

De som deltagit i Länstyrelsens beslut

Detta beslut har fattats av kulturmiljödirektör Mats Riddersporre med byggnadsantikvarie Julia Cronqvist, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Mats Riddersporre

Julia Cronqvist

Bilaga:

Slutrekvisition

Kopia till:

Antikvarisk medverkande (slutbesiktningsprotokoll)
Tomelilla kommun
Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne